

Πληθωρισμός και κίνδυνοι

Η άνοδος τιμών όταν οι οικονομίες ανακάμπτουν ισχυρά μετά από βαθιά ύφεση δεν αποτελεί έκπληξη, ούτε είναι αναγκαστικά αρνητική εξέλιξη. Οι λόγοι ανησυχίας σήμερα πρέπει να εστιάζονται στο ενδεχόμενο ένας υψηλός πληθωρισμός να αποκτήσει συστηματικά χαρακτηριστικά και σε λάθη που μπορεί να γίνουν στην αντιμετώπισή του.

Ενας πληθωρισμός χαμηλού ύψους, στην ευρύτερη περιοχή του 2% ετησίως, είναι φυσιολογικός τα επόμενα χρόνια, καθώς σε σημαντικές αγορές η προσφορά θα προσπαθεί να προσαρμοστεί στην αυξανόμενη ζήτηση. Ταυτόχρονα, αυτός θα μειώνει σταδιακά το πραγματικό βάρος των ιδιωτικών και δημοσίων χρεών, καθιστώντας τη διαχείρισή τους ευκολότερη.

Ενώσει μια κρίσιμη περίοδο, είναι χρήσιμο να γίνουν κατανοητές μερικές πλευρές του ζητήματος. Πρώτον, οι τιμές τείνουν να προσαρμόζονται σε επίπεδα ευνοϊκά για τους καταναλωτές όταν οι επιχειρήσεις έχουν ευχέρεια να αυξήσουν την παραγωγή τους και όταν ιαώθουν ανταγωνιστική πίεση μεταξύ τους. Οτιδήποτε, λοιπόν, διευκολύνει

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ
BETTAS

τις επενδύσεις και την προσαρμογή των επιχειρήσεων και εντείνει τον ανταγωνισμό, πεδία όπου η οικονομία μας συστηματικά υστερεί, μειώνει και την επίπτωση του πληθωρισμού στα νοικοκυριά.

Δεύτερον, ενδεχόμενο πρόβλημα πληθωρισμού δεν λύνεται με διοικητικά μέτρα αύξησης μισθών. Η άνοδος των αμοιβών σε περίοδο ανάπτυξης της οικονομίας είναι απολύτως επιθυμητή – ακριβέστε-

ρα, η βιώσιμη και συστηματική άνοδος των πραγματικών αμοιβών, που παρακολουθεί την παραγωγικότητα, είναι κεντρικός σκοπός κάθε οικονομικής πολιτικής. Πλν, όμως, η καθοδηγούμενη κεντρικά άνοδος αμοιβών έχει οδηγήσει στο παρελθόν σε σπινάλ πληθωρισμού, αδύναμη ανταγωνιστικότητα, ανισότητα στην αγορά και, τελικά, μείωση των πραγματικών εισοδημάτων. Η επισήμανση αυτή έχει ειδικό βάρος σε μια κοινωνία όπου μεγάλο μέρος εξαρτάται από συντάξεις και άμεση ή έμμεση εργασία στο Δημόσιο, και μόνο ένα μικρότερο μέρος από μισθωτή εργασία στην αγορά και στο εξωστρεφές μέρος της οικονομίας.

Τρίτον, οι αυξήσεις τιμών, ειδικά σε προϊόντα που επιβαρύνουν περισσότερο τα πραγματικά αδιύναμα νοικοκυριά, όπως τρόφιμα και ενέργεια, υπενθυμίζει την ανάγκη για ένα περισσότερο αποτελεσματικό και στοχευμένο σύστημα υποστήριξης ακριβώς αυτού του μέρους του πληθυσμού.

Τέταρτον, εφόσον θεωρηθεί πως ο πληθωρισμός θα έχει διάρκεια και εύρος, έρχεται ναυρίτερα η στροφή της νομισματικής πολιτικής και η άνοδος των επιτοκίων. Η ελληνική οικονομία αναγκαστικά θα βγει από το λιμάνι τεχνητής προστασίας που έως τώρα προσφέρουν οι πολιτικές στην Ευρώπη. Θα είναι κρίσιμο να πείσει πως μπορεί να πετύχει ρυθμούς πραγματικής μεγέθυνσης τα επόμενα χρόνια που θα υπερκαλύπτουν το κόστος αναχρηματοδότησης του χρέους και θα προστατεύουν από νέες κρίσεις.

Τέλος, ίσως η πιο κρίσιμη παρατήρηση. Μέσα στην πανδημία, ευνοείται η εντύπωση πως οι κανόνες της οικονομίας μπορεί να αγνοηθούν και ότι διοικητικά μέτρα αρκούν για να λυθεί κάθε πρόβλημα. Επιδότησεις προς επιχειρήσεις, στήριξη νοικοκυριών, αναβολή υποχρεώσεων, άρση δημοσιονομικών κανόνων, απεριόριστη προσφορά χρήματος, είναι εργαλεία, ενίοτε χρήσιμα ή απαραίτητα. Αλλά σίγουρα όχι αυτοσκοπός, ούτε παράγον πλούτου και διασφαλίζουν ευημερία. Αντίθετα, έχουν κόστος που πληρώνεται από μέρος της κοινωνίας και τις επόμενες γενιές. Η αντίληψη πως όλα μπορεί να καθορίζονται κεντρικά, τιμές, μισθοί, επενδύσεις, χωρίς συνέπειες, κρύβει κινδύνους. Η ανάγκη ομαλής και αποτελεσματικής προσαρμογής στη νέα πραγματικότητα ισχύει σήμερα για όλες τις οικονομίες. Αλλά πολύ περισσότερο για τη δική μας, που έχει εγγενείς αδυναμίες και είναι κρίσιμο να τεθεί το συντομότερο σε τροχιά διατηρήσιμης ανάπτυξης.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών